

Persbericht

Datum: 14-02-2020

Betreft: Nieuwe getijdennatuur in de maak aan Fort Sint-Filips

Nieuwe getijdennatuur in de maak aan Fort Sint-Filips

Op maandag 17 februari start een nieuwe fase in de grootschalige transformatie van het Scheldefort Sint-Filips, de vervuilde historische site ten noorden van Antwerpen. Met Europese steun hergebruikt De Vlaamse Waterweg nv baggersediment om een dam in de Schelde aan te leggen, waardoor een waardevol natuurgebied van 20 hectare zal ontstaan.

De werken aan Fort Sint-Filips draaien op volle toeren. De Vlaamse Waterweg nv en het Havenbedrijf Antwerpen staan in voor een ingrijpende transformatie van de site. Het voormalige fort uit de 19de eeuw overleefde de tand des tijds niet. Tussen de jaren 1950 en 1970 werden de overblijfselen gebruikt als stortplaats voor chemisch afval: er werd naar schatting liefst 50 miljoen liter olie gedumpt en verbrand. Sinds oktober vorig jaar worden de vervuilde grond en de ruïne van het oude fort gesaneerd. Dat gebeurt door het fort in te kapselen met een waterdichte muur van beton die tot 30 meter diep onder de grond zit.

Duurzaam gebruik van baggerspecie

Terwijl de sanering gaande is, start waterwegbeheerder De Vlaamse Waterweg nv op **maandag 17 februari** met de aanleg van een 'getijdendam' in de Schelde, net ten noorden van het voormalige fort. "We plaatsen de dam loodrecht op de stroomrichting van de Schelde om de stroming van het water plaatselijk af te remmen. Op die manier kan er een zone van 20 hectare aan waardevolle getijdennatuur ontstaan: slikken en schorren, die door de dam minder kans lopen om weggespoeld te worden door de Schelde", zegt projectleider **Michaël De Beukelaer-Dossche** van De Vlaamse Waterweg nv.

Voor de aanleg van de dam krijgt de Vlaamse waterwegbeheerder Europese steun, via het project [Smartsediment](#). Het doel van Smartsediment: de biodiversiteit, de bodem en andere functies van de Schelgedelta via innovatieve projecten opnieuw in evenwicht brengen. De dam wordt opgebouwd uit sediment: baggerspecie uit de Schelde die de voorbije decennia door de waterwegbeheerder werd gestockeerd op de site van Fort Sint-Filips. De Beukelaer-Dossche: "Door het sediment af te graven en te gebruiken voor de aanleg van de dam, slaan we twee vliegen in één klap: we maken de Scheldeoever zachter en zorgen tegelijk voor een dam die de sterke getijdenwerking lokaal afzwakt. Beide ingrepen moeten de biodiversiteit een boost geven."

Zeldzame vogels op komst!

Twintig hectare getijdennatuur wordt er gecreëerd. Dat wil zeggen: slikken en schorren, ondiep water en luwre zones. Slikken en schorren ontstaan door het spel van eb en vloed. Tweemaal per dag, bij hoogtij, komen de slikken onder water te staan. De schorren steken boven het water uit. Op die plaatsen hoopt het sediment zich op en groeit na verloop van tijd riet en wilgenvloedbos.

Slikken en schorren zijn belangrijk voor de biodiversiteit in en rond de Schelde. De bodemdierpjes in de modderige slikken vormen een zalig hapje voor talrijke watervogels, zoals de krakeend, de smient, de kluut en de grutto. In de waterplasjes tussen de slikken vinden vissen voedsel en een paaiplaats. Jonge visjes hebben zo'n luwe zones ook nodig om op te groeien.

Verloop van de werken

De werken gaan volgende week van start en zullen naar schatting tot oktober van dit jaar duren. In een eerste fase wordt een proef uitgevoerd door ongeveer 100.000 kubieke meter sediment te verplaatsen voor de aanleg van de dam. Boven deze grondlaag wordt een dam opgebouwd met grote geotextielen zakken sediment, wilgenmatten en breukstenen. De dam zal op 3,5 meter TAW komen te liggen, wat overeenkomt met 3,5 meter boven het gemiddelde zeeniveau bij laagwater in Oostende. Bij hoogtij zal de dam overstromen, bij laagtij komt de dam opnieuw boven water te liggen.

Om het effect van de nieuwe dam op de Schelde nauwlettend op te volgen, voerden het Waterbouwkundig Laboratorium en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek voor de start van de werken een nulmeting uit. Na de aanleg van de dam starten beide instellingen een monitoring op. De resultaten die die monitoring oplevert, zullen ze vervolgens vergelijken met de nulmeting.

Onderdeel van het Sigmoidplan

Rond de site van Fort Sint-Filips legt De Vlaamse Waterweg nv een nieuwe waterkering aan volgens de meest recente richtlijnen van het [Sigmoidplan](#). Dat is een plan van de Vlaamse overheid om Vlaanderen te beschermen tegen overstromingen van de Schelde en zeldzame riviernatuur te herstellen. Volgens berekeningen van experts moeten de nieuwe dijken langs dit deel van de Schelde 3 meter hoger zijn dan voordien om ook in de toekomst voldoende bescherming te bieden. De werken in Fort Sint-Filips zijn dan ook maar één onderdeel van de grootschalige dijkwerken die De Vlaamse Waterweg nv in verschillende zones van de haven langs de Scheldelaan uitvoert.

Ter hoogte van Fort Sint-Filips zal de waterkering voor een deel de vorm aannemen van een klassieke dijk, maar waar de site aansluit op de Scheldelaan is daar niet voldoende ruimte voor. Daar zal over een lengte van 400 meter een waterkeringsmuur komen, waardoor er extra ruimte vrij blijft voor de leidingenstrook van de naburige bedrijven.

Meer info vind je [hier](#).
Of volg het Sigmoidplan via sociale media.

Voor meer informatie:

De Vlaamse Waterweg nv
Afdeling Zeeschelde-Zeekanaal
Sarah Verhaegen
T +32 (0)3 224 67 19
Anna Bijnsgebouw
Lange Kievitstraat 111-113, bus 44
2018 Antwerpen
www.sigmoidplan.be

*De **Vlaamse Waterweg nv** beheert en exploiteert de waterwegen als een krachtig netwerk dat bijdraagt aan de economie, de welvaart en de leefbaarheid van Vlaanderen. De Vlaamse Waterweg nv versterkt het vervoer via de binnenvaart, zorgt voor waterbeheersing en vergroot de aantrekkelijkheid van de waterwegen voor **recreatie, toerisme en natuurbeleving**. Vanuit de maatschappelijke zetel in Hasselt en afdelingen in Willebroek, Brussel, Antwerpen, Merelbeke en Mol werken ongeveer 1.350 personeelsleden van onze organisatie aan een slim, veelzijdig en welvend waterwegennet. Kijk voor meer informatie op www.vlaamsewaterweg.be of volg ons op Facebook en Twitter.*